

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/35468,Panel-dyskusyjny-Wydarzenia-1956-roku-w-Europie-Srodkowo-Wschodniej-Proba-spojrz.html>
26.04.2024, 20:50

Panel dyskusyjny „Wydarzenia 1956 roku w Europie Środkowo-Wschodniej. Próba spojrzenia transnarodowego” - Poznań, 24 czerwca 2016

PANEL DYSKUSYJNY
WYDARZENIA 1956 ROKU W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ.
PRÓBA SPOJRZENIA TRANSNARODOWEGO

PROGRAM

11:00-11:50 ... Otwarcie

11:50-12:40 ... Janusz Karwat (Instytut Kultury Europejskiej UAM), „Poznański Czerwiec 1956 w perspektywie transnarodowej”

12:40-13:10 ... Konrad Bolecki (Instytut Historii UAM/IPN Poznań) „Rok 1956 na Węgrzech”

13:10-13:40 ... Juraj Maruśiak (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława), „Rok 1956 w Czechach i Słowacji”

13:40-13:50 ... Dragoș Petrescu (Rumuńska Akademia Nauk), „Lata roku 1956 w Rumunii”

13:50-13:40 ... Krzysztof Brańczyszyn (Instytut Filozofii UAM/IPN Poznań), „Rewolucjom w Europie Środkowo-Wschodniej – dowodzący bękart przemian politycznych 1956 roku”

13:40-14:00 ... Przerwa kawowa

14:00-15:00 ... Dyskusja

Moderator: Agnieszka Łuczak (IPN Poznań)

24 CZERWCA 2016, PIĄTEK
GODZ. 11:00–15:00
BIBLIOTEKA RACZYŃSKICH
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 19
SALA 1

Organizatorzy:

Partnerzy medialni:

WWW.IPN.GOV.PL

PANEL DYSKUSYJNY
WYDARZENIA 1956 ROKU W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ.
PRÓBA SPOJRZENIA TRANSNARODOWEGO

PROGRAM

11:00-11:50 ... Otwarcie

11:50-12:40 ... Janusz Karwat (Instytut Kultury Europejskiej UAM), „Poznański Czerwiec 1956 w perspektywie transnarodowej”

12:40-13:10 ... Konrad Bolecki (Instytut Historii UAM/IPN Poznań) „Rok 1956 na Węgrzech”

13:10-13:40 ... Juraj Maruśiak (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława), „Rok 1956 w Czechach i Słowacji”

13:40-13:50 ... Dragoș Petrescu (Rumuńska Akademia Nauk), „Lata roku 1956 w Rumunii”

13:50-13:40 ... Krzysztof Brańczyszyn (Instytut Filozofii UAM/IPN Poznań), „Rewolucjom w Europie Środkowo-Wschodniej – dowodzący bękart przemian politycznych 1956 roku”

13:40-14:00 ... Przerwa kawowa

14:00-15:00 ... Dyskusja

Moderator: Agnieszka Łuczak (IPN Poznań)

24 CZERWCA 2016, PIĄTEK
GODZ. 11:00–15:00
BIBLIOTEKA RACZYŃSKICH
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 19
SALA 1

Organizatorzy:

Partnerzy medialni:

WWW.IPN.GOV.PL

Z okazji 60. rocznicy Poznańskiego Czerwca 1956, w piątek 24 czerwca 2016 roku, w zabytkowym gmachu Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu odbył się panel dyskusyjny pt. „Wydarzenia 1956 roku w Europie Środkowo-Wschodniej. Próba spojrzenia transnarodowego”. Wydarzenie zorganizowali wspólnie: Instytut Pamięi Narodowej Oddział w Poznaniu, Instytut Filozofii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu.

Dyskusję otworzył dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu, dr Rafał Reczek i dyrektor Instytutu Filozofii UAM prof. Roman Kubicki. Odczytano również list gratulacyjny wiceprzewodniczącego Parlamentu Europejskiego, Ryszarda Czarneckiego, skierowany do organizatorów panelu. W panelu uczestniczyli: dr hab. prof. UAM Konrad Białecki (Instytut Historii UAM/Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu), prof. Krzysztof Brzechczyn (Instytut Filozofii UAM/Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu), prof. Janusz Karwat (Instytut Kultury Europejskiej UAM), dr Juraj Marusiak (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława) oraz prof. Dragos Petrescu (Rumuńska Akademia Nauk, Bukareszt).

Janusz Karwat w inauguracyjnym wystąpieniu **„Poznański Czerwiec 1956 w perspektywie transnarodowej”** przedstawił zwięźle przebieg poznańskiego czerwca oraz jego krajowe i międzynarodowe oddziaływanie. Konrad Białecki w swoim referacie **„Rok 1956 na Węgrzech”** przedstawił wpływ sytuacji w Polsce na genezę powstania węgierskiego, krótko zarysował jego przebieg oraz zwrotne reakcje i postawy społeczeństwa polskiego na powstanie w Budapeszcie. Juraj Marusiak **„Rok 1956 w Czechach i Słowacji”** przedstawił reperkusje wydarzeń 1956 roku w Polsce i na Węgrzech w byłej Czechosłowacji. W kraju tym do robotniczych strajków doszło w już czerwcu 1953 r. w Pilźnie i innych miastach. Represje wobec uczestników protestów spowodowały, że oddziaływanie buntów w Polsce i na Węgrzech było stosunkowo niewielkie, ograniczone w zasadzie do wystąpień młodzieży studenckiej. Z kolei Dragos Petrescu w swoim wystąpieniu **„Echa roku 1956 w Rumunii”** zarysował wpływ roku 1956 na pozycję Rumunii w bloku wschodnim. Według niego lojalna postawa Rumunii wobec Związku Sowieckiego ułatwiła podjęcie decyzji o wycofaniu wojsk sowieckich z Rumunii w 1958 r., co doprowadziło później do powstania rumuńskiej wersji narodowego komunizmu. Krzysztof Brzechczyn w wystąpieniu **„Rewizjonizm w Europie Środkowo-Wschodniej - dziwaczny bękart przemian politycznych 1956 roku”** zajął się, wyrażonym z różną siłą przez środowiska partyjnych i akademickich intelektualistów, przekonaniem o możliwości reformy socjalizmu. Upadek tej wiary w 1968 r. doprowadził do załamania się środowisk rewizjonistycznych w poszczególnych krajach bloku, których czołowi przedstawiciele albo zostali zmuszeni do emigracji, albo przeszli do jawnej opozycji wobec realnie istniejącego socjalizmu.

W dyskusji zastanawiano się na ile zmiany społeczne 1956 były efektem liberalizacji spowodowanej w 1953 r. śmiercią Stalina, a na ile – podskórnymi procesami emancypacyjnymi w społeczeństwie sowieckim, którego wyrazem były bunty w Gułagu, które wybuchały jeszcze przed śmiercią Stalina. Drugim jej wątkiem była próba porównania wydarzeń 1956 roku z upadkiem komunizmu w 1989 r. Wreszcie trzecim zagadnieniem był fenomen rewizjonizmu oraz przebieg reformy kościoła katolickiego po Soborze Watykańskim i jego wpływ na życie społeczno-polityczne w poszczególnych krajach bloku.

Patroni medialni: TVP Historia, Polskie Radio, Głos Wielkopolski, Radio Merkury, Radio Emaus, Radio Meteor, Przewodnik Katolicki, Puls Poznania

---

BIOGRAMY PRELEGENTÓW:

Dr hab. Konrad Białecki, zatrudniony w Zakładzie Najnowszej Historii Polski Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Instytucie Pamięci Narodowej, Oddział w Poznaniu. Studiował historię na UAM i w Université de Haute Bretagne w Rennes. Koordynator Centralnego Projektu Badawczego IPN „Władze wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce w latach 1944–1989”. Autor „Dziejów poznańskiego Klubu Inteligencji Katolickiej w latach 1956–1991” (Poznań 2007) i wielu publikacji dotyczących m.in. relacji międzywyznaniowych w Polsce i we Francji oraz prac z zakresu oporu społecznego w Polsce po II wojnie światowej.

Prof. Krzysztof Brzechczyn, filozof i historyk zatrudniony w Instytucie Filozofii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Instytucie Pamięci Narodowej, Oddział w Poznaniu. Zainteresowania badawcze: filozofia historii, filozofia polityczna i społeczna oraz teoria i metodologia historii. Autor książek: „Kłopoty z Polską. Wybór publicystyki politycznej” (Poznań 1998), „Odrębność historyczna Europy Środkowej. Studium metodologiczne” (Poznań 1998), „O wielości linii rozwojowych w procesie historycznym. Próba interpretacji ewolucji społeczeństwa meksykańskiego” (Poznań 2004), „O ewolucji solidarnościowej myśli społeczno-politycznej w latach 1980–1981. Studium z filozofii społecznej” (Poznań 2013). Ostatnio zredagował (z G. Borbone) „Idealization XIV: Models in Science” („Idealizacja XIV: Modele w nauce” Leiden/Amsterdam: Rodopi/Brill 2016) i „Solidarność w kraju i w Wielkopolsce. Szkice do portretu” (Poznań 2016).

Lista publikacji dostępna jest na: <https://amu.academia.edu/KrzysztofBrzechczyn>

Dr Juraj Marušiak, starszy pracownik naukowy w Instytucie Nauk Politycznych Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie (Republika Słowacka). Tematem jego zainteresowań naukowych są historia Słowacji w wieku dwudziestym i pytania stosunków międzynarodowych w regionie Europy Środkowo-Wschodniej po 1989 r. Jest autorem monografii „Slovenská literatúra a moc v druhej polovici päťdesiatych rokov” („Literatura słowacka i władza w drugiej połowie lat 50-tych” Brno, Prius 2001) oraz współautorem książki „(Dez)integračná sila stredoeurópskeho nacionalizmu. Prípady štátov Vyšehradzkej skupiny” („(Dez)integracyjna siła nacjonalizmu środkowoeuropejskiego. Przypadek krajów Grupy Wyszehradzkiej” Bratislava, Uniwersytet Komeńskiego 2015, razem z Mateuszem Gniazdowskim i Ivanem Halászem).

Prof. Janusz Karwat, kierownik Zakładu Studiów Gnieźnieńskich IKE UAM. Zainteresowania badawcze: historia wojskowa (XIX i XX w.), powstania na ziemiach polskich zaboru pruskiego, przede wszystkim Powstanie Wielkopolskie 1918–1919, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe na przełomie XX i XXI wieku oraz

biografistyka wielkopolska XIX i XX wieku. Jest autorem 15 książek naukowych i popularnonaukowych oraz kilkuset artykułów. Najważniejsze prace to: „Od idei do czynu. Myśl i organizacje niepodległościowe w Poznańskim 1887–1919” (Poznań 2002), „Maksymilian Jackowski” (2005), „Poznań – Budapeszt 1956” wraz z Janosem Tischlerem (2006), „Powstanie Wielkopolskie 1918–1919. Wybrane aspekty z perspektywy 90 lat” (2008), „Powstanie Wielkopolskie 1918–1919 w historiografii i kulturze” (2012), „Wybitni Wielkopolanie: bł. Edmund Bojanowski i hr. August Cieszkowski. W 200. rocznicę urodzin” (Luboń 2014).

Dr Agnieszka Łuczak, historyk, absolwentka Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu. Zajmuje się tematyką okupacji niemieckiej w latach 1939–1945 w Wielkopolsce oraz problematyką konspiracji antykomunistycznej i podziemia zbrojnego w Wielkopolsce w latach 1945–1956. Koordynowała prace nad częścią „Atlasu Polskiego Podziemia Niepodległościowego w latach 1944–1956” (Warszawa–Lublin 2007) dotyczącą obszaru woj. poznańskiego. Autorka książki „Utracone decorum. Grabież dóbr kultury z majątków polskiego ziemiaństwa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945” (Warszawa–Poznań 2011).

Prof. Dragos Petrescu, historyk i politolog, prezes Zarządu Krajowej Rady ds. Badania Archiwów Securitate (Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității – CNSAS) w Bukareszcie oraz wykładowca porównawczych nauk politycznych i historii najnowszej na Wydziale Nauk Politycznych Uniwersytetu w Bukareszcie. Zainteresowania badawcze: analiza porównawcza systemów komunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej oraz transformacja ustrojowa 1989 w Europie Środkowo-Wschodniej z uwzględnieniem takich aspektów przemian jak instytucjonalizacja pamięci historycznej i sprawiedliwość okresu przejściowego (transitional justice). Jest autorem „Explaining the Romanian Revolution of 1989: Culture, Structure, and Contingency” („Wyjaśnienie rumuńskiej rewolucji 1989 roku. Kultura, struktura i przypadek” Bucharest: Editura Enciclopedică, 2010), a także współautorem „Raport Final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste în România” („Sprawozdanie końcowe przewodniczącego Komisji ds. Analiz dyktatury komunistycznej w Rumunii” Bukareszt: Editura Humanitas, 2007), „Entangled Revolutions: The Breakdown of the Communist Regimes in East-Central Europe” („Uwikłane Rewolucje. Upadek systemów komunistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej” Bucharest: Editura Enciclopedică, 2014) oraz współredaktorem tomu „Nation-Building and Conflicting Identities: Romanian and Hungarian Case Studies” („Budowa narodu a konfliktowe tożsamości. Rumuńskie i węgierskie studia przypadków” Budapest: Regio Books, 2001).

24 czerwca 2016, piątek, godz. 11.00-15.00

Poznań, Biblioteka Raczyńskich, plac Wolności 19, sala 1